

УДК 339.977

Павленко В.П.,*к.е.н., докторант Науково-дослідного економічного інституту
Міністерства економічного розвитку і торгівлі України***Щукін Б.М.,***к.е.н., зав. відділом Науково-дослідного економічного інституту
Міністерства економічного розвитку і торгівлі України***Манцуров Д.І.,***к.е.н, заступник зав. відділом,
Міністерство фінансів України, м. Київ*

МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ОЦІНЮВАННЯ МІСЦЯ УКРАЇНИ НА МІЖНАРОДНОМУ РИНКУ ІНВЕСТИЦІЙ

Стаття присвячена дослідженню сучасних тенденцій руху іноземних інвестицій в економіку України. Проаналізовано перешкоди на шляху залучення прямих іноземних інвестицій. Ідентифіковано чинники, що стримують визначені перспективи розвитку. Узагальнено фактори активізації та класифіковано чинники, що зумовлюють наявність пропозиції інвестиційних ресурсів на міжнародному ринку. Розроблено пропозиції щодо напрямів комплексних статистичних розробок у сфері міжнародного інвестиційного ринку. Наведено методологічні підходи оцінювання ефективності використання іноземних інвестицій, а також статистичного забезпечення інноваційно-інвестиційної політики України.

Ключові слова: іноземні інвестиції, інвестиційний потенціал, інвестиційна привабливість, стримуючі чинники інвестиційної активності.

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ МЕСТА УКРАИНЫ НА МЕЖДУНАРОДНОМ РЫНКЕ ИНВЕСТИЦИЙ

Павленко В. П., Щукін Б. Н., Манцуров Д. И.

Статья посвящена исследованию современных тенденций движения иностранных инвестиций в экономику Украины. Проанализированы препятствия на пути привлечения прямых иностранных инвестиций. Идентифицированы факторы, сдерживающие определенные перспективы развития. Обобщены факторы активизации и классифицированы факторы, обуславливающие наличие предложения инвестиционных ресурсов на международном рынке. Разработаны предложения относительно направлений комплексных статистических разработок в сфере международного инвестиционного рынка. Приведены методологические подходы оценки эффективности использования иностранных инвестиций, а также статистического обеспечения инновационно-инвестиционной политики Украины.

Ключевые слова: иностранные инвестиции, инвестиционный потенциал, инвестиционная привлекательность, сдерживающие факторы инвестиционной активности.

METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF THE UKRAINIAN RATING IN THE INTERNATIONAL INVESTMENT MARKET EVALUATION

Pavlenko V., Shchukin B., Mantsurov D.

The article is devoted to modern trends of movement of foreign investments to Ukraine. Obstacles to attracting foreign direct investment were analyzed. Factors constraining specified development prospects were identified. Activating factors were generalized and reasons for having offers of investment resources in the international market were classified. Proposals in areas of complex statistical developments in international investment market were developed. Methodological approaches to assessing the effectiveness of the use of foreign investments, as well as statistical support for innovation and investment policy of Ukraine were given. Investments by economic substance is a resource, quantitative increase of which does not guarantee the improvement of quality parameters of development. In this article, the authors noted that the performance criteria for the implementation of investment activity can't be limited to the growth rate of investment. Considering the effect of the investment, determination effectiveness of measures of the investment policy through a comprehensive assessment of growth of key indicators of the economy is more appropriate. In this context, analyzing the formation of innovative development model in Ukraine, the authors insist on a clear delimitation of concepts such as "economic growth" and "innovative development" of the country. The authors demonstrated that in order to attract foreign investment necessary above all to solve the problems of macroeconomic stabilization and intensify the effect of all levers of economic stimulation of investment, regardless nationality of investments.

Key words: foreign investments, investment potential, investment attractiveness, constraints in investment activity.

Постановка проблеми. Серед широкого кола питань, які розглядаються зовнішньоекономічною політикою, в сучасних умовах однією з найактуальніших є політика іноземного інвестування.

Залучення іноземних інвестицій, в порівнянні з традиційними джерелами фінансування, дає додаткові можливості, що полягають у використанні зарубіжного організаційного та управлінського досвіду, доступу до новітніх технологій, розвитку експортного потенціалу підприємницьких структур та економіки в цілому. Це обумовлює актуальність дослідження сучасних тенденцій і закономірностей руху іноземного капіталу в Україну, визначення стримуючих чинників та перспектив його активізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемам розробки та реалізації ефективної інноваційно-інвестиційної політики приділяється багато уваги в зарубіжній та українській економічній літературі. Теоретичні та практичні аспекти іноземного інвестування є однією з найактуальніших тем дослідження багатьох зарубіжних та вітчизняних науковців, зокрема С. Панчишина, П. Островерхої [1], Басовского Л. Е. [2], Данилишина Б. М. [3], Б. Є. Кваснюка [5], Рогача О.І. [6] та ін. Віддаючи належне напрацюванням зарубіжних та українських економістів в цій галузі, слід зауважити, що питання статистичного забезпечення інноваційно-інвестиційної політики України залишаються малодослідженими. Віддаючи належне напрацюванням зарубіжних та

українських економістів в цій галузі, слід зауважити, що питання статистичного забезпечення інноваційно-інвестиційної політики України залишаються малодослідженими.

Метою статті є дослідження сучасних тенденцій руху іноземних інвестицій в економіку України, ідентифікація стримуючих чинників та перспектив розвитку, розроблення пропозицій щодо напрямів комплексних статистичних розробок у сфері досліджень тенденцій розвитку міжнародного ринку інвестицій, методології оцінювання ефективності використання іноземних інвестицій, а також статистичного забезпечення інноваційно-інвестиційної політики України.

Основні результати дослідження. До останнього часу розвинуті країни експортували, а країни, що розвиваються, імпортували капітал. У 80—90 рр. корінним чином змінились напрямки і структура інвестиційних процесів. Інвестиції інших розвинутих та нових індустриальних держав відіграють суттєву роль в економіках таких країн як США, Німеччина, Японія, Франція та ін. Для більшості країн з перехідною економікою іноземні інвестиції стають ключовим фактором їх ефективного розвитку.

Міжнародний інвестиційний ринок розглядається як сукупність економічних відносин, які виникають між суб'єктами різних країн щодо залучення та вкладення міжнародних інвестицій, у результаті яких формуються попит і пропозиція на інвестиції, ціна на інвестиції, конкуренція в інвестиційному середовищі. Міжнародний інвестиційний ринок є регулятором сукупності суспільно-економічних відносин, що виникають між продавцем і покупцем інвестиційних ресурсів, які знаходяться у різних країнах.

Світовий досвід переконує, що країни з перехідною економікою не в змозі розвивати господарство без залучення та ефективного використання інвестицій, тобто без ефективного функціонування на міжнародному інвестиційному ринку. Акумуляуючи підприємницький, державний та змішаний капітал, забезпечуючи доступ до сучасних технологій та менеджменту, інвестиції не тільки сприяють формуванню національних інвестиційних ринків, але й поживляють ринки товарів та послуг, сприяють заходам макроекономічної стабілізації, вдосконаленню інноваційно-інвестиційної політики, що дозволяє вирішувати економічні та соціальні проблеми трансформаційного періоду.

Функціонування міжнародного інвестиційного ринку неможливе без відповідної інфраструктури: кредитних інститутів (банків), інвестиційних фондів і компаній, фондових бірж, страхових та консалтингових фірм тощо.

Міжнародна інвестиційна діяльність є сукупністю практичних дій суб'єктів господарювання щодо вкладення міжнародних інвестицій. Вона перерозподіляє у просторі й часі ресурси між окремими суб'єктами та об'єктами різних країн. Вивезення капіталів зумовлюється дією низки чинників. Вважаємо за доцільне розробити статистичну класифікацію цих чинників, які зумовлюють наявність пропозиції інвестиційних ресурсів на їх міжнародному ринку:

- надлишком капіталів у країні (що може спричинити, зокрема, падіння норми прибутку);
- потребою у нових ринках збуту (у тому числі товарів, у яких закінчився «життєвий цикл»);
- формуванням певного рівня конкурентоспроможності економіки;
- міжнародним поділом праці;

- транснаціоналізацією світової економіки;
- пошуком стабільних умов застосування капіталів;
- політичними мотивами та особистими мотивами тощо.

Ринок, як відомо, починає функціонувати лише при умови існування як пропозиції, так і відповідного попиту. В зв'язку з цим вважаємо за необхідне розробити статистичну класифікацію чинників, які зумовлюють формування попиту на інвестиційні ресурси:

- обмеженість внутрішніх інвестиційних ресурсів;
- низька інвестиційна активність власних інвесторів;
- необхідність залучення разом з інвестиціями нової техніки і технології; тобто, інновацій;
- бажання створити конкурентоспроможну економіку;
- освоїти світові ринки;
- необхідність посилення «відкритості» економіки;
- потреба в модернізації соціальної структури суспільства;
- наявність політичних мотивів тощо.

За результатами проведеного статистичного дослідження, автори авторитетно стверджують, що упродовж останніх 25 років ринки капіталу стають глобальними і відображають фінансову сторону обміну товарами та послугами. Лише за 13 років, з 2000 до 2013, загальна сума накопичення прямих іноземних інвестицій (3,5 трлн дол.) майже у 4,5 разу перевищила суму, нагромаджену за весь попередній (до 2000 року) період. У 2013 році прямі іноземні інвестиції, вкладені в економіку країн світу, збільшилися порівняно з попереднім роком на 21 % і досягли 1,9 трлн. дол. Дві третини від цієї суми (895 млрд. дол.) припадає на розвинені країни. Найбільшим реципієнтом є США, а серед країн Євросоюзу — Швеція. У країни, що розвиваються, надійшло 260 млрд. дол. (зростання — 15%). Тому є підстави стверджувати, що приплив саме прямих іноземних інвестицій став одним із чинників, які прискорюють розвиток світової економіки.

Однією з найголовніших причин стрімкого зростання прямих іноземних інвестицій є формування і швидкий розвиток міжнародних компаній нового типу — транснаціональних корпорацій (ТНК): на початку 70-х років їх налічувалося 7,5 тис, через десять років — 12 тис, у середині 90-х — понад 40 тис, на кінець 2007 року — понад 60 тис. ТНК контролюють до 90 % усіх прямих іноземних інвестицій світу.

Міжнародна інвестиційна діяльність зумовлена розвитком господарських зв'язків між країнами світу і залежить як від об'єктивних економічних законів, так і від політико-економічної мети діяльності держав у світовому політичному й економічному просторі. Дія цих чинників суттєво позначається на інтенсивності й напрямках міжнародної міграції капіталів.

За даними Державного комітету статистики, станом на 1 січня 2008 року загальний обсяг вкладених в українську економіку прямих іноземних інвестицій становив 29489,4 млн. дол. В розрахунку на одну особу обсяг прямих інвестицій складав у 2008 році 664 дол. США, що майже в 4,5 рази більше ніж у 2006 році.

Водночас, за розрахунками авторів, у більшості постсоціалістичних країн ці показники є значно вищими: у Чехії — 5,2 тис. дол. США, в Угорщині — 3,1 тис. дол. США, у Польщі — 1,9 тис. дол. США.

Аналіз структури іноземного інвестування промисловості дає змогу дійти таких стратегічних висновків. По-перше, іноземний інвестор вкладає кошти у не капіталомісткі галузі, які можуть забезпечити, за певних обставин, швидку окупність капіталу. По-друге, рівень інвестування у капіталомісткі галузі (машинобудування та металообробка, металургія, транспорт і зв'язок, наука й наукове обслуговування) щорічно падає. По-третє, іноземні інвестори охоче вкладають кошти лише у рентабельні галузі.

Усі заходи, які пропонуються для підвищення інвестиційної привабливості української економіки для капіталу нерезидентів, можуть поділятися на дві великі групи: заходи, що впливають на всіх, і заходи, що впливають тільки на іноземних інвесторів. Найгостріші проблеми підвищення інвестиційної привабливості української економіки виникають у макроекономічній сфері. Розв'язувати їх треба з урахуванням інтересів і внутрішніх, і іноземних інвесторів.

Компанії з іноземними інвестиціями, як правило, дуже уважно ставляться до системи інвестиційних пільг у країні, що приймає. Бо такі пільги — важливий елемент підвищення конкурентного становища фірми та забезпечення її панівного господарського і фінансового становища. На Заході основна кількість пільг, якими можуть скористатися іноземні інвестори, пільги загальноекономічні. Вони поширюються на всі компанії, котрі інвестують свої кошти, — на національні й на іноземні.

У загальному вигляді рівень інвестицій як ресурсів, спрямованих безпосередньо на відшкодування і збільшення функціонуючого основного капіталу, залежить від низки факторів, кожний з яких впливає на їхній обсяг. Тобто розмір інвестицій є функцією ряду економічних показників, які стають у даному разі факторами, що впливають на нього. Таким чином, є всі підстави розглядати інвестиції як об'єкт статистичного дослідження і, як результат, застосовувати у повному обсязі методологію статистичного дослідження закономірностей формування та тенденцій розвитку інвестиційного процесу.

Одним із зазначених вище факторів є рівень і структура сукупного попиту, що, у свою чергу, є функцією багатьох змінних. Хоч інвестиції можуть безпосередньо впливати на попит, але первинним і головним є все ж зв'язок «попит — інвестиції». Це визначається самим механізмом ринкової економіки. Інвестиційний попит залежить від факторів, що визначають рівень і структуру сукупного попиту загалом. Попит є суспільним орієнтиром для товаровиробників і інвесторів (робити або не робити інвестиції) — це своєрідний індикатор, який безпосередньо впливає на інвестиційну підприємницьку діяльність.

Для характеристики збалансованості попиту та пропозиції на ринку інвестицій розраховують коефіцієнти еластичності $k_{ел}$ як відношення темпу приросту попиту на інвестиції Δy до темпу приросту їх пропозиції Δx :

$$k_{ел} = \frac{\Delta y}{\Delta x} = \frac{y_1 - y_0}{y_0} : \frac{x_1 - x_0}{x_0}.$$

Коефіцієнт еластичності покаже на скільки процентів змінюється попит на інвестиції при зміні пропозиції їх на 1 %.

Одним з основних факторів залучення інвестицій є норма банківського процента. Норма процента вказує на ступінь доступності позикових засобів для товаровиробників. Низький рівень реального процента сприяє збільшенню інвестицій з двох причин: по-перше,

дешевшає позиковий капітал; по-друге, підвищують, як правило, курси акцій, що певною мірою полегшує завдання мобілізації вільних коштів акціонерними товариствами. Водночас низький рівень процента повинен стримувати процес нагромадження коштів фінансовими посередниками. Як вказує Дж. Кейнс, при високому рівні процента набуває великого значення інша залежність. Вона полягає в тому, що високий рівень процента скорочує обсяги інвестицій, а це створює умови для тенденції до зниження загального розміру зайнятості, прибутку, а отже, потенційного нагромадження.

Наступним фактором залучення інвестицій є гранична ефективність капіталу. Поняття граничної ефективності капіталу визначено Кейнсом як співвідношення між поточною ціною пропозиції додаткової одиниці капітального майна і прибутком, що від нього очікується протягом усього терміну обігу. На граничну ефективність капіталу має вирішальний вплив не поточний прибуток від капітального будівництва, а очікуваний майбутній прибуток.

Спрощено можна уявити граничну ефективність капіталу як шкалу, або криву, ефективності кожної одиниці капітальних вкладень зі збільшенням їхніх обсягів. Це поняття близьке за своєю суттю до відомої категорії норми прибутку. В обох випадках наявні підприємницькі очікування і необхідність постійного порівняння з нормою процента. Через вплив на майбутню віддачу від капітального майна множини не завжди прогнозованих факторів, наприклад, техніко-технологічних (швидке моральне спрацювання техніки і застарілі технології), споживчого попиту (переключення його на іншу номенклатуру продукції), грошово-кредитних (зміни умов кредитування, нові норми оподаткування), — значення цієї шкали граничної ефективності капіталу має характер більш-менш точних припущень учасників інвестиційного процесу. Але на ці припущення впливає загальний стан упевненості і довіри в економічному середовищі.

Для розуміння місця України на міжнародному ринку інновацій і інвестицій та формування ефективних шляхів та засобів залучення інвестицій до України необхідно перш за все визначити, хто є діючими особами цього процесу на українському діловому просторі. Основних учасників цього процесу можна розділити умовно на чотири групи:

- українські підприємства (підприємці) – потенційні одержувачі інвестицій;
- інвестори (українські та іноземні) – банки і небанківські установи, які спроможні фінансувати проекти;
- гаранті (поручителі) – українські та іноземні банки і небанківські фінансові установи, які потенційно можуть виступити в якості гаранта або забезпечити організацію гарантії повернення інвестиції;
- фінансові консультанти (посередники) – консалтингові та юридичні фірми, які забезпечують зв'язок та взаємодію інтересів трьох вищевказаних груп.

Серед представників першої групи інвестиційного процесу в Україні для статистичного його аналізу розглянемо середні й достатньо стабільно працюючі недержавні та колишні державні підприємства, які вже приватизовані, у більшості своїй достатньо чітко уявляють шляхи свого розвитку й те, як вони використали б інвестиції, якби такі були ними залучені. У більшості своїй це товариства з обмеженою матеріальною відповідальністю, закриті акціонерні товариства (з невеликою кількістю акціонерів) або рідше відкриті акціонерні товариства (зазвичай, колишні державні підприємства, які успішно й без особливого галасу були приватизовані керівництвом або приватною компанією і які мають зв'язки у

держструктурах та фінансові можливості). Дуже часто фактичні власники таких підприємств є одночасно їх керівниками, що спрощує процес управління підприємством.

Як правило, такі підприємства володіють власністю, яка може реально коштувати достатньо дорого, але на балансі ця власність значиться частіше за все за заниженою вартістю. Ці підприємства також володіють деяким запасом оборотних грошових коштів, які дозволяють їм стабільно працювати в своїй галузі, але не дають можливості їх вкладення у розвиток бізнесу. Такі підприємства зацікавлені в отриманні фінансування для розвитку проектів. Як правило, це розширення вже існуючого бізнесу (виробництва, торгівлі або послуг). Рідше передбачається створення нового бізнесу (виробництва). У цьому випадку або підприємець володіє прогресивним і перспективним ноу-хау (технологією, розробкою), яке збирається реалізувати у новому проекті, або проект передбачає зайняття позиції у ще не зайнятій (або слабо засвоєній) ринковій галузі. Фінансування може бути необхідним для придбання нових технологій та устаткування (часто зарубіжних), будівництва або реконструкції та модернізації виробничих приміщень чи об'єктів комерційної нерухомості, створення товарних запасів чи запасів сировини на період запуску проекту. Перспективними є вкладення у високотехнологічні галузі промисловості.

Друга група учасників інвестиційного процесу в Україні включає такі різноманітні ділові структури, що готові інвестувати кошти в українську економіку:

Міжнародні фінансові організації створені по типу Міжнародного валютного фонду та Європейського банку реконструкції і розвитку. Вони дають інвестування на державному рівні під гарантії українського уряду.

Державні фінансові організації та фонди – це організації типу ТАСИС, ЮНІДО та інші, створені при ООН, ЄС та інших міждержавних структурах. Це великі бюрократичні структури, які залучують інвестиції для широкомасштабних державних проектів.

Іноземні комерційні та інвестиційні банки. Ці структури видають кредити з низькими процентними ставками. При цьому вимагають надійні гарантії повернення кредиту. Регулярність виплати відсотків визначається сторонами, виходячи з кожного конкретного проекту, тому кредит дозволяє фінансувати промислові проекти.

Іноземні інвестиційні фонди та фонди венчурного капіталу, у тому числі ті, які розміщені в офшорних зонах. Ці структури займаються купівлею ноу-хау й розміщенням нових технологій. Вони інвестують в українську економіку шляхом придбання часток або акцій у статутних фондах українських підприємств. Відсоток, який вони запитують у статутних фондах коливається від 20 до 60. Їх цікавлять високорентабельні та цікаві своєю новизною і майбутнім результатами від застосування чи розробки проекти.

Іноземні небанківські фінансові компанії, які виступають як прямі інвестори. Це фінансові структури або великі виробничі і торговельні компанії, що купують частки або акції українських компаній, вже існуючих або новостворених.

Іноземні промислові й торговельні компанії, для яких фінансування проектів не є основним бізнесом. Ці структури готові інвестувати в українську економіку для створення стратегічного альянсу та з метою розподілу сфер впливу на ринках.

Приватні іноземні інвестори являють собою доволі вузьке коло фізичних осіб, які виступають або готові виступити засновниками українських компаній та спільних підприємств та вносять до статутного фонду таких підприємств свої власні кошти.

Можливе також залучення капіталу до української економіки через обмежене розміщення акцій українських підприємств на американському ринку цінних паперів (сумою до 5 мільйонів доларів США).

Крім того (що є виключно важливим), інвестиції в системі відносин розширеного відтворення виконують важливу структуроутворюючу функцію. Від того, в які галузі економіки вкладаються кошти для їх розвитку, залежить майбутня структура економіки. При цьому треба зазначити, що інвестиції за економічною суттю є ресурсом, кількісне збільшення якого ще не гарантує покращання якісних параметрів розвитку. Отже, критерій ефективності реалізації інвестиційної активності не може обмежуватися лише показником приросту інвестицій. З огляду на ефект мультиплікатора і акселератора від вкладання інвестицій, які зумовлюють збільшення споживчих видатків, активізацію економічної діяльності у суміжних та обслуговуючих галузях та відповідне збільшення інвестицій, більш адекватним є визначення результативності заходів інвестиційної політики через комплексну оцінку зростання ключових показників економіки країни. В цьому контексті, аналізуючи процес формування в Україні інноваційної моделі розвитку, слід, перш за все, чітко розмежовувати такі поняття, як "економічне зростання" та "інноваційний розвиток" країни.

Частка України у світовому обсязі торгівлі високотехнологічною, наукоємною продукцією поки що залишається дуже незначною. За оцінками експертів, вона становить лише десятку частку відсотка від світових обсягів, що на порядок менше, ніж у Польщі та Китаї і на 2 порядки нижче, ніж у Німеччині [2].

Окремо треба відмітити, що на відміну від розвинених країн, які до 85-90% приросту ВВП забезпечують через виробництво та експорт високотехнологічної продукції, Україна, посідаючи за кількістю науковців одне із чільних місць у світі, продовжує розвиватися без суттєвого використання свого інноваційного потенціалу. Продовжує деградувати внутрішній ринок науково-технічної продукції внаслідок незначного попиту на інноваційні розробки із-за низького рівня платоспроможності вітчизняних споживачів, які мають потреби у високотехнологічній, наукоємній продукції. Внаслідок цього становище в інноваційній сфері України досі залишається незадовільним

Не може не викликати занепокоєння той факт, що майже 95% промисловості продукції не має сучасного високотехнологічного забезпечення, зменшується чисельність висококваліфікованих фахівців науково-технічної сфери. На жаль, недосконалим залишається рівень патентного захисту вітчизняних винаходів (близько 20%). Винахідники або не спроможні, або не бажають займатися питаннями патентування, оскільки сьогодні ще не відпрацьовані механізми захисту прав інтелектуальної власності.

Про переважно екстенсивний характер інноваційних процесів свідчить те, що інноваційна продукція освоюється в основному шляхом використання і науково-технічних надбань попередніх років. Такий тип інноваційного розвитку має досить вузькі межі і не дає можливості підтримувати конкурентоздатність вітчизняних підприємств протягом тривалого часу.

В теперішній час рівень забезпечення економічного зростання країни за рахунок технологічних нововведень, за оцінкою спеціалістів, коливається в діапазоні від 5 до 10% (показник інноваційності), тоді як пороговий рівень наявності в країні інноваційної моделі розвитку економіки оцінюється в 40% інноваційності [2].

Висновки і рекомендації. Протягом останніх років при формуванні економічної політики в Україні постійно наголошувалося на необхідності створення сприятливих умов для залучення прямих інвестицій, як іноземних, так і вітчизняних. Проте досить часто заходи, які проводилися під цим гаслом, мали рестриктивний монетарний та фіскальний характер і об'єктивно вели до погіршення підприємницького та інвестиційного середовища в країні. Спостерігалось витіснення з бізнесу, а зрештою - з країни чи з легальної економіки вітчизняних капіталів. Між тим, як відомо, базовою метою інвестора є отримання належної віддачі на вкладені капітальні ресурси, а головною характеристикою інвестиційного клімату є саме спроможність економіко-правового середовища до забезпечення цієї віддачі. В цьому полягає єдність стратегічних інтересів вітчизняних та іноземних інвесторів.

Інвестори, які прагнуть вкласти свій капітал в українську економіку з метою здобуття конкурентних переваг у світовому вимірі, зацікавлені у створенні сприятливих умов для розвитку національного товаровиробництва, оскільки їхні технологічні процеси передбачають тісну співпрацю з українськими підприємствами різних галузей економіки.

Таким чином, існує нагальна потреба суттєвих зрушень у стосунках з потенційними та діючими іноземними інвесторами, які забезпечили б підпорядкування іноземних інвестицій потребам структурної перебудови економіки та прискореного економічного зростання. Активізацію іноземного інвестування слід розглядати як наслідок пожвавлення економіки, але не як його причину. Відповідно, для залучення іноземних інвестицій необхідно, перш за все, вирішити проблеми макроекономічної стабілізації та активізувати дію всіх важелів економічного стимулювання інвестиційної діяльності, безвідносно до національної належності інвестицій.

Як довела практика, запровадження пільгових умов для підприємств з іноземними інвестиціями безперспективне. Оподаткування підприємств з іноземним капіталом повинне здійснюватись в національному режимі, тим більше що іноземні інвестори у переважній більшості вже мають досить значні переваги над вітчизняними - в доступі до кредитних ресурсів, технологій, досвіду управління тощо.

Зниження рівня оподаткування підприємств з іноземними інвестиціями видається можливим при перевищенні встановленого для даної галузі розміру інвестиції, збільшенні кількості робочих місць, виконанні певних соціальних функцій, здійсненні інноваційної діяльності тощо.

Для поліпшення економічної ситуації та створення сприятливого інвестиційного клімату слід забезпечити розробку Довгострокової стратегії розвитку інвестиційної діяльності в Україні. Ця стратегія повинна містити заходи з регулювання потоків іноземних інвестицій та їхнього підпорядкування потребам структурної перебудови української економіки.

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: У 2 кн. / За ред. С.Панчишина, П.Островецька. - Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка - К.: Знання, 2006. – 723 с.

2. Басовский Л. Е. Экономическая оценка инвестиций : [учеб. пос.] / Л. Е. Басовский, Е. Н. Басовская. — М.: ИНФРА-М, 2008 г. — 241 с.

3. Данилишин Б. М. Інвестиційна політика в Україні: [монографія] / Б. М. Данилишин, М. Х. Корецький, О. І. Дацій. – Донецьк : “Юго-Восток, Лтд”, 2006. – 292 с.
4. Заощадження в економіці України: макроекономічний аналіз: [монографія]. - Львів: ВЦ Львівського національного університету імені Івана Франка, 2007. – 536 с.
5. Національні заощадження та економічне зростання / За ред. Б.Є. Кваснюк. - К.: МП Леся, 2007. – 304 с.
6. Рогач О.І. Міжнародні інвестиції: теорія та практика бізнесу транснаціональних корпорацій / О.І. Рогач. - К.: Либідь, 2005.- 720 с.
7. Покотило Т.В. Форми, методи та інструментарій державного регулювання інвестиційної діяльності на регіональному рівні [Електронний ресурс] / Т.В. Покотило. – Режим доступу: www.kbiara.kharkov.ua/e-book/apdu/2009-2/doc/2/11.pdf
8. Экономическая оценка инвестиций : [учеб.] / под ред. М. И. Римера. – СПб. : Питер, 2011. – 425 с.